

DALIA SKĖRYTĖ-KARPAVIČIENĖ

DARBAI LIKO AMŽINYBĖJ

(Prisiminimai apie bibliotekininką ir kūrėją Antaną Budzinską)

Antanas Budzinskas – ne paslaptis – buvo kitoks. Ne išore. Bet nesuvaidintu vidiniu gerumu ir šviesa. Labai abejoju, ar per visą savo gyvenimą šis žmogus bent sykį buvo rimtai supykęs. Apie įžeidimus nėra nė kalbos. Pats pabartas pelnytai ar nepelnytai už tam tikrus paklydimus, kaip dabar pamenu, kažkaip paukščiukiškai susigūždavo, nuleisdavo akis ir nesigėdydavo vaikiškai skaudžiai pravirkti. Sykį mačiau jį tokį Žarėnų mokykloje.

Ko gero, pirmoji pažintis su Antanu ir prasidėjo nuo mokyklos suolo. Mums, vos prakutusiems mokinukams, Antanas dėstė kažkokį, dabar jau nebeatsimenu, dalyką. Per pamokas, kurių nebuvo daug, mums žinomas bibliotekininkas daugiausia pasakodavo apie... melioraciją. Žaismingai su tikroviškais, kartais – asmeniškai žinomais ar išgyventais pavyzdžiais. Dar dažnai į pasakojimus įpindavo Nikitą Chruščiovą, kukurūzus, ožkas... Viskas buvo artima, suprantama kaimo vaikui. Tik aš vis svarstydavau: negi šitas per šoną nubrauktų plaukų sruogą suglostęs žmogus iš tiesų rašo eilėraščius, kandžius pašmaikštavimus?

Paskui buvo mano tolimas ir ilgas kelias iš mažyčio kaimelio į Vilnių, į universitetą. Žurnalistikos studijų pirmaisiais metais reikėjo pasirinkti ir atsiskaityti už kokį nors šiuolaikinės rusų grožinės literatūros kūrinį. Kreipiausi į Antaną, kad pasiūlytų knygą. Taip pirmą kartą susipažinau su rašytoja Vera Panova ir jos „Sentimentaliu romanu“. Kiek jau ten to sentimentalumo! Bet buvo įdomu. Dar vėlėliau Antanas man ir kitokių knygų pasiūlydavo. Matyt, mūsų skoniai buvo panašūs. Sykį su Antano gauta knyga prasėdėjau iki ryto. Negalėjau atsitraukti. Kaip viena akimirka – pakėlus akis, lango stikle jau matėsi įsiriėminusi išsigandusi saulė...

Metams bėgant laikas, rodos, vis greitėjo ir greitėjo. Pokyčiai buvo neišvengiami. Su Antanu nedažnai tekdavo susitikti. Kartais – per kokį literatūrinį vakarą. Antano epigramos, nors šmaikščios, kažkodėl man visuomet sukeldavo kažkokį nepaaiškinamą liūdesį. Gal ir pačiam kūrėjui – vis pasvarstydavau – nepavyko taip, kaip iš tikrųjų norėjosi, gyvenimą susidėlioti... Nors – drąsiai galiu tvirtinti – Antanas buvo mylimas ir gerbiamas. Bet – kitoks. Su žmonėmis – ir vienas. Su knygomis. Ant suolo Šiaulių bulvare. Tarp žmonių – ir vienas. Su savo meilės supratimu. Su pagarba nuo vaiko iki senolio. Su begaline meile knygoms, kuriantiems žmonėms. Ir su žmogiškoms silpnybėms. O kas be jų?

Dar studentė būdama gavau užduotį parašyti pasakojimą apie bibliotekininką. Dvejonių, apie ką rašysiu, nekilo. Su Antanu ilgai kalbėjomės apie jo pirmuosius darbo metus, apie Girkautų šviesą ir ne mažiau šviesius šio krašto žmones, apie bibliotekininkų, kaip ir knygnešių, labai kilnią ir prasmingą misiją – nešti žinią, žodį, skiepyti meilę gimtajai kalbai. Ilgai brandintą pasakojimą pavadinau „Tokia yra meilė“. Knygai, žmogui, gyvenimui.

Buvo maždaug 1987–1989 metai. Todėl nieko nuostabaus, kad neišliko užrašai apie Antaną. Būtų ir pačiai dabar įdomu pasiskaityti... Bet Antanas atmintyje liko ir liks. Pamišti neleidžia per šventes Šakynoje dainuojamas, giedamas himnas miesteliui apie Šakyną – Šiaurės vakarus, kur į dangų lipa apyniai, kitos eilės.

Antanas Budzinskas sykį prasmingai parašė: „Ir kai sugrįšim iš kelionių, / Pavargę ir seni labai, / Priglauski, žeme, mūsų kūnus, / O amžinybėj liks darbai“.

2019 metų pavasaris